

Rovarszálló és mini-rezervátum

Verőce vasútállomás

2021. tavasz

A rovarszállóról

A rovarszálló világszerte elterjedt (manapság már divatos) természetvédelmi berendezés. Ahány annyiféle, és változatos ízeltlábú világnak nyújtanak tartózkodó-, búvó-, költőhelyet. Sok helyen készülnek újrahasznosított anyagokból, sokszor hulladékból, törmelékekből is, és ha ilyenkor igénytelen is a megjelenésük, a célzott valódi közönségnek (a rovaroknak) tökéletesen megfelelnek (2. kép). Közterületen viszont, városban pláne, helyes lehet szép anyagokból tetszetősen elkészíteni a rovarszállót, hogy mennél többen kedvet kaphassanak ilyen készítéséhez, létesítéséhez.

Rovarszálló a Kertészeti Egyetemen

A Verőcére készült rovarszálló keresztbe fektetett akáctörzsekre van applikálva, az elágazásba beépítve. A ház széles deszka, egy darab fából (nem ragasztott), hogy az időjárásnak jobban ellenálljon. Maradékok felhasználásával készült. Korábbi tapasztalatokon okulva a deszkákat lazúrral impregnáltuk. Így remélhetőleg tovább megőrzik indulási színüket. A lábak földbe került része hagyományos eljárással vékony rétegben meg lett égetve, hogy lassabban korhadjon. Az új megoldás, hogy a ház mindkét oldal felé nyitott. Így elérhető, hogy az utca felől és a fák felől is a „homlokzatot” lássuk. Ez jó nekünk embereknek. Az, hogy a több furatba több méhecske tud fészkelni, jó nekik. A többi alkalmi lakónak valószínűleg biztonságosabb zugot jelent, ha az egyik oldalról le van zárva a rekesz. A behalmozott töltelékek a cincér- és más bogár járatokat, farakásokat, kaszálatlan, nyíratlan gyepeket, és megannyi más természetes zugot helyettesítik, és így is búvóhelyet, költőhelyet, áttelelőhelyet nyújthatnak sok hasznos rovarnak.

A ház rekeszeibe a következő töltelékek kerültek:

- kuglik: mintegy 15 cm hosszú akác és gledícsia ágak, hosszában furatokkal,
- nádköteg: mintegy 15 cm hosszú nádszálak, nádfonatból (amiből madarak nehezebben húzkodják ki a nádszálakat, egyébként a védelmet szolgálja a fémháló is),
- fenyőtobozok: a 3 fenyőfaj tobozával megtöltött rekesz változatos méretű és alakú zugokat rejt,
- csigaházak: üresen talált nagyobb csigaházak, egyfelől zugokat kínálnak bárkinek, akinek megfelelnek, másfelől egy faliméh fajnak a csigaházak a bölcsőhelyei,
- fakéreg darabok, közöttük megintcsak változatos rések alakulnak ki,
- avas dió szemek: közöttük változatos alakú és méretű zugok alakulnak ki.

A bekerített minirezervátumról

A rovarszálló körüli – stílusosan – hatszögletű terület be van kerítve, hogy a fűnyírástól, taposástól óvják. Erre nem a rovarszálló lakóinak van szükségük, Ők több száz méteres körzetben végzik hasznos munkájukat. A védelem az érdeklődő verőcei polgárokat szolgálja leginkább. Ez kísérlet is (*mi minden nőne ezen a területen a rendszeres nyírás nélkül*) és lehetőség is (*mi mindent láthatunk itt, amit másutt azért nem, mert a rendszeres fűnyírással a legtöbb növényt kipusztítjuk, vagy nem engedjük virágzásig eljutni*). Remélhető, hogy a meglévő sűrű növényzet megakadályozza, hogy egészségünkre kellemetlen allergén növények (elsősorban a parlagfű) illetve más invazív jövevény gyomok (például a kanadai aranyvessző) települjenek be ide. Ezeket célszerű volna innen kihúzkodni is, ennyiben segítve a minirezervátumnak a természetes hazai növényzetet megőrző, bemutató szerepét.

Az lenne a legjobb, ha az itteni példán felbuzdulva másutt, mások is hagynának érintetlen, vagy legalább sokkal ritkábban nyírt gyepfoltokat, az élővilág változatosságának megőrzése érdekében, egyben sajátmagunk, a minket is segítő természet épsége érdekében.

Kiknek készült?

Itt az ideje, hogy a lehetséges lakókról is mondjunk valamit. Hiszen bárkiben felmerülhet a kérdés: miért ez a nagy felhajtás néhány kellemetlen, gusztustalan, idegesítő, zaklató ízeltlábú érdekében? Nos, azoknak a rovaroknak, amelyek minket zaklatnak, nincs szükségük segítségre. Ők minden segítséget megkapnak a házak, lakások lakóitól, tőlünk, akik – igaz, nem szándékosan – búvóhelyet, táplálékot nyújtunk nekik, sőt, esetenként saját vérünket is adjuk. Ők, amíg ember van a Földön, mindig fognak boldogulni. A többi rovar viszont, a természetben élő fajok milliói, egyre fognak a Földről, és a mennyiségük is csökken. És a rovarok fontos feladatokat végeznek. Részt vesznek az avar és a lehullott ágak, kidőlt fák lebontásában, elsőként érkeznek a tetemekre, az ürülékeket nemcsak darabolják (hogy aztán picike ízeltlábúak, baktériumok, gombák termőtalajt csináljanak belőle), hanem sok faj le is ássa a föld alá, azaz trágyáz is. A rovaroknak szerepük van a vizek tisztulásában, és még sok természetes folyamatban. Végtelenül fontosak, hogy a földi természet úgy működhessen, ahogy ma teszi. Tehát hasznosak.

Mindnyájunk számára a legközvetlenebb haszna a beporzó rovaroknak van: méhféléknek, legyeknek, szúnyogoknak, bogaraknak, lepkéknek és molyoknak, és másféle hatlábúaknak. Őrölük többet lehet olvasni a Méhbarát kerület [Beporzó barátaink című kiadványában](#).

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület Beporzó munkacsoportjának tagjai által tavaly elkészített „kugliban” sárral biztonságosan lezárva fejlődtek az utódok, és 2021. március elején már kelnek ki a vadméhek (a szarvas faliméh fehér homlokú hímje és nősténye). Áprilisban már a verőcei méhbölcsőkből is többet elfoglaltak a faliméhek.

Érdemes ilyen lakott területeken felállítani?

Tudományos kutatások igazolták, hogy a városi környezetben megvalósuló, lakosság által végzett, mellesleg rovarbarát tevékenységek (ablak- és balkonládák beültetése, kertek, közösségi kertek művelése, temetők és persze a parkok virágainak ápolása) hatékonyan növelik a rovarvilág sokféleségét. Városokban még háziméhet is egyre több helyen tartanak: a méhecskék nemigen találkoznak rovarölőszerekkel kezelt virágokkal, viszont nagyon változatos a virágkínálat összetétele, remek lesz a vegyes virágméz. Budapest XII. kerületének weboldaláról [letölthető egy rövid kiadvány](#), arról, hogy milyen növényekkel kedveskedhetünk a beporzóknak.

Érdemes odafigyelni arra, hogy az élővilág milyen összetett, milyen sokféle összefonódásban, egymással mennyiféle kapcsolatban működik. Ennek vagyunk részei mi is.

A felállított rovarszálló különösebb gondozást nem igényel. Fája idővel meg fog barnulni, attól csak természetesebb lesz. Ha rátalálnak a vadméhek (elsősorban faliméhek) akkor nyert ügyünk van. Ezek a rovarok az ilyen nádszálakba és furatokba behordják a nektárt és virágport (közben beporozva a virágokat), majd egy apró petét helyeznek rá és a bölcsőt sárral lefalazzák. Akkor is örülhetünk, ha szabóméhek érkeznek, akik nem sárral, hanem kis kerek levéldarabkákkal burkolják a bölcsőt. Következő évben ezekből a kis bölcsőkből a faliméheknek és szabóméheknek újabb nemzedéke kel ki, és még több furatot fog megtölteni utódokkal. Kitisztogatják a régieket és újra indul minden. A többi

menedék pedig úgy működik, ahogy a természetben, egymás váltják a szálláskeresőket, amíg el nem korhad a növényi anyag.

A bölcsőépítő magányos méhek, nem szúrnak. Csak szorgalmasak. A környékbeli gyümölcsfák ezért jobban fognak teremni.

Kívánjuk, hogy sokan vegyék észre a szállót, vegyék észre a sürgölődő szállóvendégeket! Örüljenek annak, hogy verőcei polgárok figyelme még erre is kiterjedt.

Az MKNE Beporzók munkacsoportja nevében

Vásárhelyi Tamás biológus